

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сант.

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 сант.

АУСТРИЈСКА ТИРАНИЈА

Крик једног потиштеног народа

Политика Аустро-Угарске вођена је кроз векове са најнеморалнијим средствима, а циљ јој је увек био у уништењу разних малих народа. Она је вођена у интересу династије, као што је и сама држава постојала због династије. И по пореклу и по осећајима немачка династија је своје интересе идентификовала с немачким и наметала их разним народима као државне. Зато су сви народи монархије, а највише Словени, били на удару политике свирепих Хабзбурговаца.

Држећи се начела: подели, па владај, Аустрија је вешто убацивала семе раздора међу мале словенске народе, или међу разна племена једног народа, да би лакше извела свој циљ германизирања целе државе. Тако је радила и са југословенским племенима: Словенцима, Србима и Хрватима. Једна је изручила Немцима, а друге Мађарима. Ови последњи су били добри сарадници у спровођењу немачке идеје.

Ова политика аустријске спровођена је интензивно и до крајњих консеквенција, а примењива се чак и сада, кад се могло претпоставити, да ће из разлога потребе јединства државе узети привидно правичнији пут. Шта више, ова политика постала је у току овога рата још неправичнија и свирепија.

Имамо пред собом један број загребачког »Обзора« са извештајем о току једне саборске седнице. Извештај је, истина, ишарала цензура, али се и из онога што је оставила врло лепо може видети, какво је данас стање у Хрватској и шта све наша тамошња браћа подносе. У седници сабора говорило се о ступању на престо новог владоца Аустро-Угарске. Седница је била бурна и уједно је давала израза протеста једног поробљеног народа противу насиља озго и ужасног експлоатисања. Да би и наши читаоци ма и приближно могли оценити тамошње стање духова и положај у тој нашој братској земљи, доносимо овде по један извод из неколико говора народних посланика и пуштамо их без икаква коментара.

»Народ данас гладује — рекао је посланик Вучетић — и стење под притиском Мађара.... Сав рад Мађара иде за тим, да се Хрватска после рата још више пороби...«

Говорећи о томе, како нови аустро-угарски владалац није засебним рескриптом известио и хрватски сабор о свом ступању на престо, рекао је посланик Радић: »Зар проливена хрватска крв није заслужила ни комадић хартије? Ко овако саветује новог краља, тај га води у Дебрецин«. На то је Видлер добацио:

»Боже мили, на свему ти хвала, што је било више да не буде!«

Посланик Хрвој дао је том приликом и једну језовиту слику. Он је између осталог рекао: »Страшно је кад се помисли, да је овај народ толико жртава принео, а у захвалу он се понижава. Стотине хиљада људи је погинуло; од самог загребачког 25. домобранског пука пало је 70.000 људи, и зато је у овом часу ова повреда неморални цинизам. Је ли то плата и захвалност? Хрватима се спречава свака могућност да бране своја права. Ни један Хрват не сме у иностранство, да каже истину о Хрватској«. На то је Першић узвикнуо: »Данас су Хрвати раширених руку примљени и у Паризу и у Лондону!«

Критикујући страховито поступање с Хрватима и с Хрватском, посланик Дошен је казао: »Хрватима се на бојном пољу виче: »Напред дечки!«, а иза фронта потискују их натраг«. А Стјепан Радић је истакао и ову мисао: »Мађари морају увидети, да они не могу подјармити Словене и да они спадају у сверу словенске културе. Многи од њих виде то већ данас, па зато у Будимпешти сви учеруски.... Мађари су увртели у главу, да ће угушити Хрвате и преко њих постати господари Балкана, али им ову идеју треба избити из главе.«

Са нарочитим огорчењем говорио је и по други пут посланик Вучетић. Он је дао ову изјаву: »Хр-

вати неће да буду мађарски робови; не дају да их раскомадају, нити да их заступају људи који имају везане руке, него хоће уједињену Хрватску и хоће да се приближе циљевима, који ће их довести у онај положај, у којем су били 924. године, кад су бирали свога краља.«

Из ових изјава јасно се разабере стање у Хрватској и огорчење народних духова. Жалити је што су многи, свакојако јачи пасуси конфисковани. Али се и из овога доста може да прочита. И зато би сувишно било ма шта додати.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Хаг. — Холандски министар спољних послова публикује у

Б. Лазаревић

Са српског фронта

— Из мојих белешака —

VI.

Груниште.

Пред вече, по мраку, ми се преселисмо кубље уз поток. Добро смо учинили, јер ми наш писар Иван, који је остао код пртљага, да причува док се врате маге, рече: »Баш кад сте ви отишли, једна граната паде на месту где је био ваш шатор.«

Недеља је 20. нов. Ноћас кишица пропрскава на махове. Капљице ударају у мој шатор. Мени се чини да је негде, далеко, брза пушчана затра. Ја бих то могао сравнити и са пуцкарењем кокица у решету. Али то не би било ратнички. Дугим ратовањем, ми смо изгубили сваки смисао мир-

»Лондон Веклу« да ће иницијативом шведске владе све неутралне земље држати једну конференцију, вероватно у Христијанији. Разни предлози мира биће предмет дискусије.

Конференцији ће бити главни циљ споразум између неутралних држава у економским питањима. Другим речима ова ће конференција наставити рад прве конференције између Скандинавских држава.

Лондон. — Извршна енглеска комисија за набавку угља Француској и Италији држала је подужу конференцију овде.

Представници свију енглеских пристаништа учествовали су на конференцији.

Већање је било тајно.

Цирих. — На једној конференцији Цимерман и Чернин решила су, да се прокламује Литванска краљевина у фебруара.

нодобског жавота.

И јутрос је прскала кишица све до 9 сах. Затим се разведрило у неколико. Кроз облаке је на махове просијавало сунце. Поједини положаји, обасјани светлошћу сунца, видели су се лепо. Осмотрио сам сваки метак наш и непријатељски. Чудио сам се: како се толики новац — свака граната кошта 50, 70, 100 динара — расипа и растура без циља. Тамо где метци падају, не видим ни живе душе — не видим често ни ровове.

Наравно, то ја тако кажем. Међутим, то се језиком артиљераца каже: утврђивање елемената — реперисање терена. Они

код наших угњетача, јер је то саставни и нераздвајни део њиховог народног бића.

— Каква ли је кривица ових Срба, упита један Француз свога друга.

— Сигурно су се бунили противу тиранског насиља. Можда су се одметнули у гору да бране част своје земље и да тамо чекају војску свога краља, па су ухањени и осуђени на смрт, ко зна!..

— А шта су крива наша деца, умеша се један од присутних Срба, који је говорио француски, шта су криве наше жене, кћери и синови, наше матере и очеви, па чак и они старци који су једном ногом већ у гробу — они који су без икаквих разлога... но ви ме разумете... Они су били мирни грађани, али су ипак ин-

ФЕЉТОН

Овчеполски

СРПСКА ГОЛГОТА

Идем Веназелосовом улицом Пред радњом Орозки Бака стоји група људи разних народности: Срби, Французи, Енглези, Грци и други, који радознано посматрају неки предмет. Приближим се и ја. У излогу је наместена једна повећа фотографска слика, која је уоквирена ситним електричним сијалицама, француском тробојком и црним велом.

На дну слике, десно, стоји крупан натпис: Наши у Србији, а лево, на француском: Аустриска управа у Србији. Испод овога вписано је на српском: Већање у Крушевцу. Слика нађена 20. новембра код једног убије-

ног немачког официра на битолском фронту.

Гледам слику, посматрам и публику.

Фотографија представља једну дирљиву и ужасну сцену, која на гледаоца оставља силан упечатљак, који на мах успорава крвоток, утисак, који после неколико тренутака порађа силом гњев. Човеку се кожа најези, уздрхта и сав усплашти гњевом безобзирне освете према онима, који проузроковаше нашу државну и народну несрећу!..

Шест вешала подигнута на једној ледини, која је обрастала крупном травом.

То су шест великих дрвених

крстова, у свему слични ономе, на којем је развезан највећи светски учитељ братства, слоге и љубави.

Ови су побијени у једном реду, од прилике на растојању од два метра. Иза њих је више дрвета, по свој прилици каки воћњак или шумарак, а мало у страну види се једна обична дугачка аграда која подсећа на станичне магацине.

На крацима ових крстова висе пет незваних јунака везаних руку и ногу. Сви су млади, средовечни људи, хранитељи породице. Они су гологлави, а иначе на себи имају народно, шумадијско одело.

Четворица су издахнули. Пети је још жив, зато се је попео на неко узвишење један снажан Мађар и пратеже конопац око врата!..

Припрема се и шеста жртва, за коју је одређено место између четвртог и петог крста. Један непријатељски војник попео се на летву, која попречно везује сва вешала, и стоји спреман да на дати миг натакне замку новом мученику. Погледи свију присутних окренути су на ту страну, а њих је повише. То су аустријски и мађарски војници под ратном спремом, официри и војни чиновници, а мало у страну види се и један официр на белом коњу, који је кренуо некуда, ваљда да однесе вест своје старешини, како је Србија умирена! И сви они посматрају овај грозан приказ са неким особитим задовољством и уживањем, јер је и сама прошлост њихове државе оличење најгнуснијих злочина и због тога су можда те појаве тако обичне

то бележе у њихове књижице под циљ 1, 2, 3 ит.д. А да они знају шта раде и да ти забележени циљеви, имају одаста свој циљ — то сам видео на Чегану, Совичу, Кајмакчалану, Чукама А 1212.

По свему што сам пре подне запазио и видео изгледало је да ће овај дан проћи на миру. Али није тако било. Тачно у подне у 12 часа, отпочела је, у правцу Груништа, канонада, која је све јача била. Из потока где сам био не виде се положаји Груништа. „Форсирани маршем“, ја сам се по осматрачници. Све јача артиљеријска палба није ми дала да се одморим. Уз стрме, камените литице, ја сам се, задуван и окупан у зноју исцео до осматрачнице.

Било је 13 часа. Грунишки највиши вис, опасан рововима, сав је у пламену и диму. Од времена на време рововска бомба, подигне висок, густ бео дим, који се колута на више. Бели димови од ручних граната, разивају се по каменару. Пушке се не чују тек по који митраљез заклопара. Изгледа, као да куцањем на вратима противничких положаја, по зива домаћина да их отвори.

У 15 сах. ватра артиљерије достиже врхунац. Из врха избијају варнице и дим као из вулкана. Чује се све јаче митраљез и по која пушка. Најпре појединачна па све јача. То је знак да наступа пешадиска акција.

Ја сам догледом фиксирао место, докле сам, 18. видео, да је дошла наша прва линија пешака. Из ровова, један по један, почеше се дизати наши пешаци. Ишли су напред сасви одкривено. Пуцали су из стојећег става. Расути, појединачно, они су се, пуцајући, пели на више. Оставим ову и бацих догледом поглед на другу страну једне камене литице, где је била широка гола падина узбрдице. Цела ширина и дужина западне падине оживила је. Као да су из асмље изникли. Као рој пчела, који се спустио на стабло дрвета, пењући се на више, да се скупља око матице — видели су се наши пешаци целом ширином западног Грунишког бока. Сав тај рој пешачки, расути, без икаквог реда, по се на више, повијајући се лево, десно, где су били продрли кроз жичне преке. Пред свима, на левом крилу видео се за 10 — 20 метара један војник како потрчава на

пред. Моје срце, за које ми доктори веле да је ненормално, јер куца 48 пута у минути — отпочело је, чиними се, живље да куца. Ја сам се бојао за оног једног, напред, да не погине. Страховао сам, да наши, пред јаком митраљеском и пешачком ватром не попусте. Ја сам и сам вистактивно осећао њихове напоре и

умор. Ја сам душевно учествовао у њиховој опасности. Повијајући се у напред ја сам хтео да помогнем, да се изгура уз брдо. У страху за њихове жавоте, а у спех, који је био већ на помолу, да се не компромитује, ја сам, и ако не беше топло, почео да се знојим.

— Српшице се —

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Француски коминике

Париз, 20. јануара

Сукоб патрола на разним тачкама фронта, нарочито источно од Ремса у пределу сев. од Алткирха. Ноћ је иначе прошла на миру.

Нареднак Мадон оборно је у току јучерашњег дана свој пет немачки аероплан. Ноћу између 17. и 18. јануара једна француска ескадрила бомбардовала је станице и депое немачке у Киршву Војену и логоре ист. од Мела. Изабачено је око 50 граната на немачке логоре код Менила, Стикеза и Ерлаа (на Сома)

Руски коминике

Петроград, 19. јан.

(вече)

Западни фронт. — У... нападама само после огорчене борбе непријатељ је успео одржати положај у једном малом делу на ших ровова, источно од пута Калкома.

У току ових против напада ми смо задобили заробљеника и митраљеза.

Румунски фронт. — Наше трупе, продирући кроз линије бодљикавих жица, отеле су на бајонет непријатељска утврђења на висовима.

Код Јакобени задобили смо известан број заробљеника и плен који још није одређен.

Петроград, 20. јануара

Ноћу 17. јануара један цепелин летео је над градом Гајнаком у заливу Риге, у правцу северистока, осветљавајући терен својим рефлекторима.

После јаког бомбардовања наших ровова од стране немачке артиљерије између мочари Тирулских и реке Аа непријатељске колоне предузеле су офанзиву на крајњем истоку Тирулских мочари, као и дуж леве обале реке Аа. Напад је заустављен нашим ватром.

После нове припреме, која је

трајала 4 часа, са хемијским гранатама, Немци су са знатним снагама извели напад дуж пута Калцен Шлок као и на 6 врста северно источно од Калценена. Наша артиљерија дочекала је нападаче јаком ватром и напад је поново одбијен. На једном сектору суседном поменутом путу само су узмакли наши елементи за једну врсту ка северу, после чега су Немци, потпомотнути јаком артиљеријском ватром и хемијским гранатама покушали да напредују. Сви њихови напади одбијени су нашом ватром и прешли смо чак и у против напада. При свем том, непријатељ је после огорчене борбе успео да се оаржи у једном малом сектору наших ровова, источно од пута Калценског. У току наших против напада задобили смо заробљеника и митраљеза.

Пуковник Пименов, командант једног пука и пуковник Бујенов, командант другог пука, који су руководили борбом у првим линијама — први је погинуо, други нестало.

Северозападно од Киселине и западно од Стоудиси непријатељ је покушао у три маха, да се приближи нашим рововима, али је сваки пут одбијен.

Румунски фронт. — Наши елементи, пошто су под снажном непријатељском ватром прешли широке мреже бодљикавих жица, и ако упадајући у снег до паса на стрмим ивицама, нападом на бајонет заузели су непријатељска утврђења на висовима на две врсте од Јакобени (југ. зап. од Камполунга) и задобили заробљеника.

Кавкаски фронт. Без промене

Италијански коминике

Рим, 20. јануара.

Артиљеријска ватра на планинском сектору код језера Гарде. Има доста учињене штете. Наше су батерије омере покрете непријатељских трупа између Сарса и Адиге, код Пасубије и Асти

ка. Непријатељска артиљерија као и рововски топови бомбардовали су наше положаје на Пал Пиколу и на брду Шапе, не проузрокујући никакву штету. На фронту Јулијанских Алии непријатељска је артиљерија била активна у зони Горнице и на Карсу. Наша је артиљерија разјурила непријатељске трупе у области Би Олије.

Енглески коминике

Лондон, 20. јан.

Претворање ноћи ми смо проширили мало наше положаје северно од Бомон-Хамела. Немачки покушај да се заузме један наш и стагнут положај у области Гранкура пронао је. Јуче ујутру ми смо извршили један успео напад северно-источно од Неввила Сент Васта без икаквих губитака. Немачки покушај да се приближи нашим линијама југо источно од Армантјера и источно од Ибра, одбијен је са великим губитцима. Одбијена су још два напада у близини Висшете. Непријатељ је претрпео велике губитке.

У току ових операција заробљено је неколико војника. Ми смо бомбардовали успешно непријатељске положаје. Целокупан број војника које су Енглези заробили у Француској у току јануара износи 1328 војника од којих су 27 официра.

Лугано, 20. јануара

Јављају да је немачко-швајцарска граница затворена. Узрци ове мере, која је употребљена више пута од почетка рата, нису познати. О њој се у Швајцарској разна мисли.

Сазнаје се такође да су многобројни директивозови Швајцарску заустављени у Немачкој и да су трговци добили наредбу да престану са одашиљањем сваке робе за Швајцарску.

Швајцарски кругови верују да се велике концентрације трупа врше у Немачкој.

Руски успех

Лондон, 20. јан.

Један телеграм из Петрограда доноси да су Руси 17. јануара имали врло важне успехе у Карпати. Рано изјутра руска је артиљерија почела да бомбардује непријатељске положаје. У подне она је достигла врхунац њеног силног дејства. У том моменту руска пешадија напала је на непријатељске

ровове. Пошто је прешла бодљикаве жице које су упола биле уништене артиљеријом, она је убрзо приспела до главне дефанзивне линије. Убрзо су пешачки ровови били опкољени. Цела је линија у дубини од 2 миље пала у руске руке.

НОВА КОНФЕРЕНЦИЈА

Важне дискусије у Петрограду

Лондон, 20. јануара

Дописник «Тајмс» у Петрограду јавља, да руска штампа посвећује опширне коментаре новој Савезничкој конференцији. Она суабија енергично све гласове о миру протурање од немачких агената под маском предлога г Вилсона. Руски листови претресају разна питања, која ће се на конференцији расправљати. Јављају, да ће се конференција занимати поглавито операцијама, снабдевањем и финансијама.

Париз, 20. јануара

Из Петрограда јављају, да је Цар Никола дошао из Царског Села у Петроград. Царљ Царев доласка је, да иближе прати одлуке конференције, која је прву седницу држала прекјуче.

По својој доласку Цар је у нарочитој аудијенцији примио француске изасланике.

Лондон, 20. јануара

Један телеграм из Петрограда јавља, да је руски министар спољних послова приредио ручак за чланова Савезничке конференције. Велики кнез Сергеј Михаилович, чланови дипломатског кора и г. Сазонов присуствовали су. По ручку било је свечано примане.

Петроград, 20. јануара.

Представници сила Споразума држали су јуче прву седницу којој је председавао г. Покровский министар спољних послова. Савезнички посланици учествују такође на конференцији.

Агенција Вестник саопштава Долазак савезничких представника који ће учествовати на војној и економској конференцији бурно је поздрављен од руске штампе.

«Биржевија Вједомости» пише: Представница Споразума позвани су да припреме јединство своју савезничких снага како да дали одлучан удар. Њихов

тернирани без икаквих кривица... Не, они су криви само зато, што су Срби!

— Да, ви имате право, потврди један непознати странац.

— Ужасно!.. Страшно!.. Но није далеко дан, када ће и ти зликовци испаштати за сва по чинена безакоња... Ја у то верујем, додаде један француски капетан.

Стојим, посматрам и на даље овај дирљив догађај. Гледам како су мирна и блажена лица оних незнатних витезова, који су принали своје животе на жрвеник српске заветне мисли. Призор који у свему подсећа на Голготу, слика, која код нас порађа успомене на све ужасе Нероновог доба, које је тако изразито опртао велики Пољак Сенкијевић.

Погледајте распеће Христово и онда видите ову слику. Нема великих разлика. Тамо су римски копљаници и избеумљена гомила јеврејских фарисеја и безбожника, чија је крик проламао ваздух пред Пилатом: Распи га, распни га!.. Тражена је смрт онога, чија је реч и наука облагорођавала људска срца, проповедали мир, слогу, братство и једнакост, најузвишенија начела што их је икада до тада чула грешна земља...

А овде је шест невиних мученика, опкољени аустријским и мађарским војницима, који у највећем усхићењу ликују што испуњавају вољу бечког ћесара, владара који је тражио распеће Србије да би могао спокојно заклопити очи и лећи у гроб. Јер Србија је проповедала братство, слободу и уједињење својих пле-

мена, она је исповедала само оне истине и начела, чије остварење воде народе и државе путевима Божанске промисли. Али зато је доживела свој велики петак. Јер нису само ова шест побијених на крста пред Крушевцем. Не... Свуда по нашој дивној и лепој отаџбини, како по плодним пољима, тако и по непроходним гудурама, по цветним ливадама и кршним горама, поред путева и потока, у долини као и на високим венцима наших планина — свуда су длас побијени крстови!.. Једни крстови обележавају хумке српских витезова, који храбро падоше у славној борби, а други крстови су параз тешког и свирепог ropства...

Цела Србија претворена је у Голготу, да би наша дивна и мила домовна била понижена,

да би био наш племенити и ви тешки народ разапет на крстовима презрења и смрти!..

Да! То су знамења која најречитије изражавају дух народа средње Европе, који су се оденули хришћанским плаштем да би тиме прикрили своју дивљу и необуздану природу...

Али су та наши мучатељи заборавили да су Христова начела овоплаћена, кроз Голготу и смрт, васкресењем божанске истине које у пуном сјају испољише да су силније од сунца и страшније од грома...

Голијата Српства заборављају да су својом мученичком смрћу победили своје делате они, који са блаженим осмејком издихаху на крстовима и домачама што некада украшаваху римске црквене, паркове, негалишта и дру-

га јавна места.

Наши непријатељи као да предвиђају да се распећем Србије припрема васкресење и уједињење целокупног Српства, иконије које су данас постале догма Савезничке програм просвећеног света.

У тим мислима прекину ме један наш војник трећег позива рече ми да се зове Богдан. Он колић и замоли да му објасним садржај слике, пошто није добри видео. Учиних му по вољи и даљим се са тог места, али и пође замном.

— Видиш, господине, рече Богдан, све се дешава онако како је један стари човек рекао.

Рекох му да о томе ништа не знам.

— Како да не знаш, господине, кад је то познато целом свету!

одлуке очекују са нестрпљењем, не само савезничке земље него и цео свет.

«Реч» каже: «Конференција се у Петрограду мора сматрати као нов корак Савезника за јединство напора да би се постыгла крајња победа.

ПОВУНЕ У АУСТРИЈИ

На граници Словенаца и Хрвата

Аустријски терор до-влогрдио је поробљеним народима у монархији, а нарочито Југословенима, на које се сручила сва суровост и свирепост најтеже тираније. Колико им је такво стање дојадило, најбоље доказује ова те-

леграфска вест „Пестер Лојда“, штампана у броју од 19. децембра прошле године: „Из Штајерске нам јављају: Од неког времена појавиле су се на штајерско-хрватској граници разбојничке дружине...“ За „Пестер Лојд“ то су разбојничке дружине, а за остали свет то су хајдуци у најидеалнијем смислу речи; то су бунтовници који су устали да бране сиротињу од злочинаца и правих разбојника; то су народни јунаци, који отпочињу борбу за ослобођење; то су, најпосле, вестници пропасти подле, злочиначке Аустрије.

Немо нашим милим да њој имају да благодаре што нас виде и што се радују. Тако исто дубоко смо захвални и њеним болничарима, капл. Енеиду Филипу, Равал Шобан, Оруре Оберже и др. чмју ћемо драгу успомену вечито собом носити.

Гђици Жарден, која путује на кратко осуство, желимо срећан пут и повратак да продужи свој племенити и корисан рад. — Редов Бранко Живадиновић у име својих другова и своје.

Јапанска јахта.

Јапанска јахта »Ватани Мару« отишла је у среду у Керацин.

Министарека криза.

Из Атјне телеграфшу: кружи глас да ће министри спољних послова, унутр. дела, финансија, саобраћаја и привреде бити ускоро замењени. Исто тако проносе се вести, да ће г. Ламбро са заменити г. Калогеропулос.

Блокада Северног мора.

Према вестима из Лондона, британска влада је намерна да на обатама Северног мора примени још оштрију блокаду.

Линија Париз — Петроград.

Из Париза јављају, да је бродарско друштво »Хел« закључило споразум са друштвом »Вилсон«, да успоставе директну линију Париз — Петроград. Нарочита вожња похудараће се са доласком лађа, које ће сав браћати између Транжоне и Хупаранди. Овом новом линијом пут од Париза до Петрограда предазиће се за осам дана.

Предаја злата.

Према вестима из Париза, »Француској Банци« предато је у току прошле недеље злата у износу 10 милиона. Ово је најбољи доказ, како ојачано стоје француске финансије.

Живот у Софији.

Софијско »Утро« доноси из вештај са једне седнице »месног комитета за предвидљивост«, на којој су утврђене цене свима животним намирницама. Цене су релативно врло ниске, и човек би рекао, да се у Софији може врло лепо и врло јефтино живети. Међутим, ствар сасвим другачије стоји. Довошећи ценовник животних намирница у целини, софијски »Народ« додаје један врло кратак, али и врло јасан коментар: »Све је ово лепо; рђаво

је само то што ових производа нема«.

Позива се.

Гђица Дрина Павловићева учитељица из Витоља и г. Сима Николић писар оп. струшког да се јаве одмах канцеларији Владних Комесара ради хитног саопштења.

Душан Симоновић, ђан II. раз. гимназије, да одмах предстане Генералном Консулату.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Париз. — У парламенту је јуче отпочела дискусија о пројекту који се односи на преглед од стране специјалних комисија, реформираних и ослобођених војника.

Берн. — Јуче је био врло јак земљотрес у Ејрацу и Загребу у Аустрији. Има много жртава.

Берн. — Једна депеша из Цариграда јавља да је отомански парламент изгласао јуче пројекат закона који предвиђа усвајање у целој царевини грегоријанског календара.

Берн. — Професор Бртембург у Лајпцигу изкао је брошуру о циљевима рата Немачке. Он изјављује да се Белигија, Литванија и Курланија морају успоставити као провинције које ће бити под немачким протекторатом. Енглеска мора да напусти Габралтар, Суетски Залив и Капар

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Уништени аероплани.

Париз, 20. децембра. Нетачно је што Немци тврде да су изгубили само 221 аероплан у току 1916. године.

Према статистици само су француски авијатчари уништили 417 немачких апарата, која су пали у француске линије, и више од 195. аероплана чији пад није виђен, али чији је квар изван.

Бетман Холвег пред Рајстагом

Берн, 20. јануара. Канцелар Бетман Холвег учиниће данас пред комисијом о спољној политици у Рајхстагу врло важне изјаве. Ова се саопштена очекују са великим нестрпљењем и проузрокују велику ракозналост у политичким кру-

говима. Према извесним вестима канцелар ће у Рајхстагу изложити поруку кајзера у којој се претресају три питања која је председник Вилсон у својој поруди изнео.

Према једном другом сазнању канцелар и Цимерман саопштиће комисији услове под којима би Немачка закључила мир.

Јављају да ће ове изјаве имати умерен карактер и поред говора политичких бесеника и пангерманских кругова о јакој немачкој одлучности и о могућности да се продужи борба.

Званични немачки кругови признали су сада да у немчкој влади тешко морално стање.

Одлука владе у Вашингтону да се наоружају трговачке лађе и нове мере које је британска влада применила против сумарена, приморале су берлинску владу на одлуке које ће канцелар изнети данас у Рајхстагу.

Значајна изјава

Лондон, 20. јан.

Г. Валтер Лонг, министар колонија, говорећи у Лондону, казаво је између осталог: »Ми смо посели немачке колоније у разним деловима света.

Као представник колонија које су данас гордост и слава наше царевине важем; не допустите никоме да мисли да смо се ми борили узалуд. Не допустите такође никоме да мисли да ће те колоније бити једног дана враћене Немачкој«.

Поводом Вилсонове ноте

Царих, 20. јан.

Аустријски цар Карло дуго је конференцију јуче са бившим министром спољних послова Кербером поводом ноте председника Вилсона и аустро-америчких односа. (Радио).

Немачка појачања код Риге.

Лондон, 20. јан.

Из Петрограда јављају: да су Немци услед руске офанзиве послали на фронт код Риге осам дивизија.

Руски представници

Петроград, 20. јан.

Руски су представници на новој конференцији у Петрограду министар финансија, министар грађевина, г. Сазанов, бив. министар спољних послова а сада данас посланик у Лондону. (Рад.)

Са нашег фронта

— Српски званични извештај —

Солун, 20. јануара

19. јануара ништа важно.

— Ето тако незнам што нисам чуо. А кад не знам ја ћу ти испричати. Чуј дакле. Један се љак из Србије прорекао је још пре песесет година да ће доћи време када ће разни непријатељи навалити на Србију и она ће подлети, биће покорена. И тада ће настат нечувене грозоте; на сила, одвођења, страшна бевакожа, пустош, глад и болештине, много ће народа пропасти. И тада ће живи завидети мртвима и говорити гробовима да се отворе те да и њих приме, јер ће земаљске муке бити страшније од паклених подвига највешних грешника. Али ће и то убрзо ирестаати... Србија ће се ослободити и постаће већа него што је икада до тада била. И тада ће она бити моћна, силна и страшна за све своје непријатеље. Тешко њима. Биће срећна она покољења која то доживе. И тада ће живи гово-

рати мртвима: Устаните да видите зору наше радости и среће јер смо доживели остварење наших идеала, за које тако славно падоште!.. Видиш, ја у то верујем а верују Бога ми и сви Срби, а ти господинове?

— Ми се боримо за праведну ствар, а правда је увек побеђивала....

САОПШТЕЊА

— Да изводе преста оvd. Ген. Консулату ради извесног посла г.г. Саво Бурашковић бр. 122 и Љубомир Аћимовић бр. 143. — Главоав Лазаревић каплар жандармеријски тражи синовца Јездимира Лазаревића, војника из Рабашевине, окр. ужички. Може овакога вошта о њему

зна да га извести преко солунског жанд. одреда.

Г.г. Христифор Николић царевизор и Јован Јовановић — Трноковић царина; Селимир Љ Јовановић служ. и Вукосав Шулагић фин. стр да дођу одмах у Царинску Делегацију ради хитног саопштења.

— Светозар Т. Јовановић, ордонанс штаба пошта бр. XVI, моли другове и пријатеље да га извести што знају о његовом брату Миловану Т. Јовановићу, обвезнику, који је по повлачењу ушао у болницу, на чему ће им бити веома захваљан.

— Војин Тодоровић ордонанс пошта бр. XIV, моли сваког брата Србина да му јави што зна о његовом сину Данилу — Дачи, за кога зна да је при оступању дошао до Дебра, на чему ће им

бити захваљан.

— Тихомир Обрадовић, 2. завојште пошта број 801, моли сваког брата Србина да га извести што зна о редову кадровцу мјтр. одељ. Миладину Обрадовићу из Губереваца на чему ће му бити вечито захваљан.

— Коки Борђевић, подваредник, на служби у Минист. Уну трашњих Дела у Солуну, моли свакога онога који ма шта зна или би сазнао о његовом брату Вождару Борђевићу, који је из Крфу био болестан отишао из своје јединице и до сада се није јавио, да га извести.

ПОШТА

За Србију

— Мелутин Косанић из Вукошћва, среза поперског, окр.

подринског извештава свога брата Драгутина, да је жив и здрав са Миливојем и моли га да му се јави на пошту ескадрон ОБ.

— Леда Грубановић, Шабац Грмићева ул. 20. — Све твоје карте примио сам. Послао сам ти до сада 1200 круна. Слаћу редовно новац. Никола је жив и здрав заједно са Васом. Чувај ми Зорицу. Све вас поздравља и воле ваш Милан.

— Вукадин Спасић жел. службеник, моли Црвени Крст у Женеви, да извести његовог оца Глишу Спасића, Тивћевац, да је преко гђе Наталије Ђурковић, Крушевац, послао 100 круна. Моли за одговор истим путем.

— Бранки Б. Стојковић, Ђуприја. Жива, Тома, кум Ђока и ја живи смо и здрави. Тошу и тебо љуби и поздравља Бора.

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ

најбоље цигарете

„ВЕНИЗЕЛОС“

од 0.50, 0.75 лепта и 1 драхма

Продају се свугде

Главна продаја у филијалу Атлас киоск Бела Кула
ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28—80
151—

ХАРТИЈА ЗА ПИСАЊЕ за трговце, административну, адвокате, нотаре — шпартана и нешпартана. Коверти, Упијајућа хартија;

ХАРТИЈА ШТАМПАРСКА за штампање књига и новина, бела и у боји, разне каквоће.

ХАРТИЈА ЗА ПАКОВАЊЕ свих каквоћа, величине и боје, за лакша и тежа паковања.

УЛИЦА ЛЕОНТИС СОФУ БР. 9

БРАТА КОВО

СПРОУ ОТОМАНСКЕ БАНКЕ

КАРТОН ОБИЧАН И ФИНИ за прављење кутура и за повез књига и протокола.

КАРТОН БРИСТОЛ бео и у боји за штампање посетница у напредно лепим мустрама.

МАШИНЕ ШТАМПАРСКЕ и КЊИГОВЕЗАЧКЕ, СЛОВА, БОЈЕ новинарске и акциденц.
ЦЕНЕ ИСПОД СВАКЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ
49—60

СИНОВИ Г. А. БЕРГА И К^О ЛТД.

СОЛУН

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ.

Дезмантерије, чарапа, бижутерије, мирноа, чипка, дангел, платна, мушета. Паркоких артикала, женоке конфекције, гвожђарије и т. д.

— ЦЕНА УТВРЂЕНА —

Продаја на велико и на општо по истој цени.

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА

„НЕСТОС“

НАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА

Специјалитети:

Неотос	Кики	Дан. 1.—
"	Глубек	" 0.80
"	Јакс	" 0.65
"	Афрос	" 0.50

135—

Најстарија и највећа радња у Солуну

ново поменито ребро

МЕРКАДО ЛЕСИА

улица Венизелос бр. 81.

Приспеле су огромне количине МЕРКИНТОПА за господу и даме, за г. г. пешадјиске и коњичке офицаре

„IMPERMEABLE“ енглески КВАЛИТЕТ ЕКСТРА

По цени које искључују сваку конкуренцију.

Велики избор женских палета од плина, штофа и т. д. најелегантнији крој по последњој париској моди.

Ове недеље приспели штофови за костиме, велике ширине од шевкота, габардина и т. д.

ЦЕНЕ СУ СТРОГО УТВРЂЕНЕ.

78—

Штампариа Акварене

СРПСКИ ДУВАН

УПРАВЕ СРПСКИХ ДРЖ.

МОНОПОЛА

продаје се

ЗА СРПСКЕ ПАРЕ

У

МАГАЦИНУ АГЕНЦИЈЕ

„ГУСЛАР“

у улици Ковдурмотис број 30,
издући од хотела „Олимпиос“
на франц. штабу.

9—20

ПРОДАЈА

ДУВАНСКИХ ПРЕРАЂЕВИНА

Упр. Срп. Држ. Монопола

Врши се сваког дана од 8—12 пре и од 2—6 час. по подне у Главном Монопол. Стоваришту у Солуну, у улици Леонтос Софу бр. 3 и у улици Франко, бр. 26. Пасаж Ломбардо 2 гн сират бр. 6 сирам Отомач. Банке

Сваки ко купи најмање за 25 динара или драхми ови прерађевина, добиће на име процента 6 процента.

Цигарете »Српски специјалитет« македонске израђевине су од искључиво српских дувана, евакуисаног из нових крајева Србије.

Дуван у наблицама и цигар-папир продаје се за српски новац а цигарете за драхме.

Сваки исправан грађанин Краљевине Србије ако није војни обвезник, ако жели, може добити од Срп. Монопол. Управе у Солуну дозволу за продају њених прерађевина. Таквом препродавцу признаваће се на име процента 10 од сто за дуванске прерађевине, а 20 од сто за цигар-папир.

Стовариште

израђеног дувана, цигара и цигарета

J. БАСТОС

Чист Хава Екстра-Финна

Станља на знање својој поштованој војној клијентели да је француска чувена кућа J. Бастос отворила стовариште цигара и цигарета у бедим наместима, чиста Хавана, нарочито за господу офицере, као и у плавим и ружичастим пакетима.

Стовариште се налази у улици Победе (Ники) Бр. 39.

Продаја искључиво само за војничке савезничких армија.

Продаја на велико и на општо.

50—

D-R АЛЕКСАНДРИДЕС

специјалиста за унутарње болести. — Управник болнице за заразне болести

Прима сваког дана од 11—12 пре и од 5—8 по подне у француској апотеци ул. Франк бр. 35 — у згради француске болнице — и од 2—4 по подне у овоме стану улица престоло, наследника Борја бр. 85 — упоредно ул. са булеваром краља Константина.

Поткожно убризгавање Неовалварана као и новог француског препарата »Galy« проливу инфилуса.

70—

ДОБРА ВЕСТ!

Дирекција »Беле Куле« част је известити г. г. српске војске, да је она отворила свој локал »Варвете Беле Куле« групом од 24 артиста, најбољима, који се налазе у Солуну. Међу артистима је и српски дует: Антонија Жунашић и Коста Илић.

Ко хоће да проведе пријатно вече, нека дође у варвет »Беле Куле«.

Српска ресторација првога реда

БЕОГРАД

Част нам је ставити до знања српској војсци и српској публици, да смо у Солуну, морско пристаниште — кеј, улица Ники 35, отворили

СРПСКУ РЕСТОРАЦИЈУ „БЕОГРАД“

где ће се кувати само српска јела првога реда јер смо за радњу узели Српкињу куварицу.

Потрудили смо се и набавили чиста природна вина талијанска, француска и грчка а такође француски и грчки коњак.

За сваки дан: Ђевапчић, гулац, љубластије, пикетије, пржена риба за доручак од 8 сати пре подне.

Ручак од 11 до 2 а вечера од 6 до 10 сати по јеловени

Јела често српска са свињском машу.

Одличан српски кувар београђанин Никола Грба.

Купаћемо чисту српску каву,

Препоручујући се српској војсци и публици молимо је за посету.

С особитим поштовањем,

Ђира Васил, трг. Београђанин

Васа Златаревић, ресторатор

35—

Господи! Препоручујемо Вам да и даље пуштите и цигарете и прво и највеће фабрике цигарета

САЛОНИКА

КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН

Најбоље и најкукусније цигарете и дуван свих врста.

Награђена првом највећом наградом на изложба у Филадельфији.

НА ПРОДАЈУ У СВИМА ДУВАНЦИНИЦАМА

Нарочито »Миродатос« и ДУВАН ЗА ЛУЛЕ. 90—

Српско Трговачко Друштво А. Д.

из Београда.

— СОЛУН —

Улица Победе бр. 11, на кеју до блоскона »Пате« (средина)

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Србију, Швајцарску и све Савезничке државе.

Са положаја може новац да нам се упућује поштом упућницама у свима монетама.

Уз сваку пошлицку треба нам јавити тачну адресу има новца да се упути.

Прима новац на штедњу и чување.

Обавештења бесплатно.

90—

УПРАВА

Најбоље и најкукусније су

Улица Франк 31 86— —2 Солун.

ВЕЛИКОЈ МЕЊАЧКО-БАНКАРСКОЈ РАДЊИ ВАРУХА САЛТИЕЛА И С. СКАШ

Преко пута Тиринга — СОЛУН — ул. Венизелос 8.

Поверљивајте ваше мењачке и банкарске послове, јер одликује својом солидном и култантом радњом.

Врши све банкарске послове увек тачно и по дневном курсу.

94—

Одговорни уредник М. Табуларис